

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародної електронної комерції
та готельно-ресторанної справи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
к.х.н., доц. Дантелеймонов А.В.

2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Аналіз ринків готельно-ресторанного бізнесу

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»

Освітня програма «Готельно-ресторанна справа»

Вид дисципліни за вибором

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 28 ” серпня 2019 року, протокол № 1

Розробники програми:

Писаревський. М.І., к.е.н., старший викладач кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Протокол від “ 27 ” серпня 2019 року, протокол № 1

В. о. завідувача кафедри

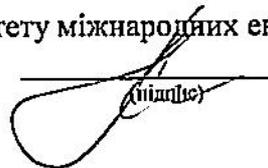

(підпис)

Данько Н.І.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “ 27 ” серпня 2019 року

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Григорова-Беренда Л. І
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Аналіз ринків готельно-ресторанного бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни «Аналіз ринків готельно-ресторанного бізнесу» є формування теоретичних знань і практичних навичок зі збору кон'юнктурної інформації, аналітичного опрацювання даних економічних оглядів, поглиблене вивчення особливостей методології і набуття практичного досвіду організації та проведення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг; використання сучасних методик для здійснення моніторингу та прогнозування коливання попиту та пропозиції на світовому ринку готельних і ресторанних послуг з метою прийняття адекватних економічних ситуації підприємницьких рішень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Аналіз ринків готельно-ресторанного бізнесу» є:

- формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі дослідження світового ринку готельних і ресторанних послуг у взаємозв'язку з зовнішнім середовищем;
- застосування теоретичних аспектів моніторингу в практичній діяльності;
- використання основних елементів та принципів аналізу, дослідження, моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- застосування методів економіко-математичного моделювання для прогнозування світового ринку готельних і ресторанних послуг.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- основні принципи та методичний інструментарій моніторингу;
- методичні основи створення інформаційної та методологічної бази для успішного здійснення моніторингу;
- основні елементи, принципи та методологію прогнозування світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- загальний взаємозв'язок процесів і явищ у світовій економіці та їх вплив на кон'юнктуру ринку готельних і ресторанних послуг; кількісні та якісні характеристики основних ринкових процесів; основні ознаки та особливості світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- загальні та специфічні методи кон'юнктурного аналізу та прогнозу світового ринку готельних і ресторанних послуг.

вміти:

- створити ефективну інформаційну та методологічну базу для проведення моніторингу та діагностики;
- забезпечити постійне і безупинне спостереження за кон'юнктурою світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- аналізувати загальні економічні процеси на світовому ринку готельних і ресторанних послуг;
- інтерпретувати зміни економічної кон'юнктури на світовому ринку готельних і ресторанних послуг з урахуванням принципів системності, цілеспрямованості, безперервності, комплексності, гнучкості;
- охарактеризувати вектор і швидкість зміни основних параметрів світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- виявити причинно-наслідкові зв'язки у розвитку кон'юнктури світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- виділити головні умови, що визначають ринкову ситуацію у готельно-ресторанній справі;
- сформулювати висновки щодо перспектив розвитку світового ринку готельних і ресторанних послуг.

- 1.3. Кількість кредитів: 4

- 1.4. Загальна кількість годин: 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
2-й	-
Лекції	
30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	-
Самостійна робота	
75 год.	-
Індивідуальні завдання	

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. АНАЛІЗ СВІТОВОГО РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ І РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ

Тема 1. Світовий ринок готельних і ресторанних послуг: концептуальні засади, особливості еволюції та функціонування

Основні поняття дисципліни: світовий ринок, національний ринок, міжнародний ринок, послуга, ринок послуг. Особливості функціонування та структури світового ринку послуг. Їх характерні ознаки та особливості. Роль та місце готельних і ресторанних послуг на світовому ринку. Основні етапи еволюції світового ринку готельних і ресторанних послуг та сучасні тенденції розвитку. Умови розвитку світового ринку послуг. Процеси глобалізації економічного розвитку. Високий динамізм, загострення конкурентної боротьби, активізація структурних зрушень. Стан та перспективи України та світовому ринку готельних і ресторанних послуг.

Тема 2. Теоретичні засади аналізу світового ринку готельних та ресторанних послуг.

Сутність, мета, види та завдання моніторингу. Особливості здійснення моніторингу ринку готельних та ресторанних послуг. Структурно-логічна послідовність здійснення моніторингу ринку готельних та ресторанних послуг. Принципові ознаки ринку готельних та ресторанних послуг. Циклічність ринку готельних та ресторанних послуг. Ознаки та характеристика циклів. Сутність, види та особливості кон'юнктури з точки зору привабливості готельного та ресторанного бізнесу. Характерні ознаки кон'юнктури. Система показників моніторингу.

Тема 3. Чинники формування та умови розвитку кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг

Сутність кон'юнктуроформувального чинника на світовому ринку готельних та ресторанних послуг. Класифікація кон'юнктуроформувальних чинників. Зв'язок з економічним циклом. Економічний цикл та його основні фази. Основні ознаки окремих фаз економічного циклу. Взаємозв'язок з об'єктом дослідження. Особливості кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг на різних фазах циклу. Сфера формування кон'юнктуроформувальних чинників. Вибір критеріїв, які дозволяють дати кількісну оцінку циклу і його окремих фаз.

Тема 4. Основи методики моніторингу світового ринку готельних ресторанних послуг

Сутність методики моніторингу. Науковий підхід при проведенні моніторингу. Зміст та принципи системного підходу для здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Підходи до поняття системи та системного аналізу. Структура системного підходу. Управління на основі використання системного підходу. Основні етапи моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Основні

критерії обсягу та характеру інформації для здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Характеристика та ознаки методики моніторингу. Структура програми поточного спостереження.

Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНІКА ЗДІЙСНЕННЯ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ СВІТОВОГО РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ І РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ

Тема 5. Інформаційне забезпечення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг

Основні види і форми інформації, яка використовується для моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Прогнозна, планова, облікова, нормативна інформація і інформація для аналізу діяльності і оперативного управління. Види джерел інформації для здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Переваги і недоліки первинної і вторинної інформації. Внутрішня і зовнішня інформація. Кількісна і якісна інформація. Загальносвітові, регіональні, національні і галузеві джерела інформації у сфері готельних і ресторанних послуг. Українські джерела інформації у сфері готельних і ресторанних послуг.

Тема 6. Організаційні та методичні основи аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг

Алгоритм та рівні аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг. Система показників для аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг. Основні показники підприємств готельного господарства. Основні показники підприємств ресторанного господарства. Методи та форми аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг. Світовий ресторанний рейтинг «зірки «Мішлен». Показники зовнішньої торгівлі послугами, показники експорту та імпорту послуг. Основні документи результатів аналізу кон'юнктури - кон'юнктурний огляд та кон'юнктурна довідка.

7. Організаційні та методичні основи прогнозування кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг

Сутність та значення прогнозу при аналізі ринку. Поняття прогнозу, прогнозування, об'єкту прогнозування, прогнозного фону. Основні принципи прогнозування кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг. Методи та прийоми прогнозування кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг. Вимоги до прогнозу ринку готельних і ресторанних послуг: системність, цілеспрямованість, комплексність, варіантність, верифікація, достовірність, надійність та наукова обґрунтованість. Визначення ефективності прогнозу та прогнозування. Класифікація прогнозів. Методи прогнозування: екстраполяції, аналогій, економіко-математичного

моделювання, порівняння, експертний метод. Якість прогнозу та його визначення.

8. Стан і основні тенденції розвитку сучасного ринку готельних та ресторанних послуг

Транснаціональні готельні об'єднання як найбільш ефективна форма організації готельного бізнесу. Суперечності при зростанні транснаціональних корпорацій. Екологізація процесу економічного відтворення. Форми і моделі об'єднань в готельні ланцюги. Переваги і проблеми готельних ланцюгів. Стан сучасного ринку готельних послуг. Інформаційне забезпечення сучасного ринку готельних і ресторанних послуг. Комп'ютерне технології на ринку готельних послуг. Особливості сучасних методів розрахунків за готельні послуги. Електронна комерція в туристичній області. GDS-системи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	інд	ср		л	п	інд	ср
Розділ 1. Аналіз світового ринку готельних і ресторанних послуг										
Тема 1. Світовий ринок готельних і ресторанних послуг: концептуальні засади, особливості еволюції та функціонування	12	4	2		6					
Тема 2. Теоретичні засади аналізу світового ринку готельних та ресторанних послуг.	12	4	2		6					
Тема 3. Чинники формування та умови розвитку кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	14	4	2		8					
Тема 4. Основи методики моніторингу світового ринку готельних ресторанних послуг	10	2	2		6					
Разом за розділом 1	48	14	8		26					
Розділ 2. Організація і техніка здійснення, інформаційне забезпечення аналізу світового ринку готельних і ресторанних послуг										
Тема 5. Інформаційне забезпечення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг	18	4	2		12					
Тема 6. Організаційні та методичні основи аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	18	4	2		12					
Тема 7. Організаційні та методичні основи прогнозування кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг	18	4	2		12					
Тема 8. Стан і основні тенденції розвитку сучасного ринку готельних та ресторанних послуг	18	4	1		13					
Разом за розділом 2	72	16	7		49					
Всього годин	120	30	15		75					

4. Темы практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Світовий ринок готельних і ресторанних послуг: концептуальні засади, особливості еволюції та функціонування	2
2.	Теоретичні засади моніторингу світового ринку готельних та ресторанних послуг	2
3.	Чинники формування та умови розвитку кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	2
4.	Основи методики моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг	2
5.	Інформаційне забезпечення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг	2
6.	Організаційні та методичні основи аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	2
7.	Організаційні та методичні основи прогнозування кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	2
8.	Стан і основні тенденції розвитку сучасного ринку готельних та ресторанних послуг	1
	Разом	15

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Вивчення світового ринку готельних і ресторанних послуг: концептуальні засади, особливості еволюції та функціонування	6
2.	Тема 2. Вивчення теоретичних засад моніторингу світового ринку готельних та ресторанних послуг	6
3.	Тема 3. Ознайомлення з чинниками формування та умовами розвитку кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	8
4.	Тема 4. Ознайомлення з основами методики моніторингу світового ринку готельних та ресторанних послуг	6
5.	Тема 5. Ознайомлення з інформаційним забезпеченням моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг	12
6.	Тема 6. Вивчення організаційних та методичних основ аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	12
7.	Тема 7. Вивчення організаційних та методичних основ прогнозування кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг	12
8.	Тема 8. Ознайомлення з станом і основними тенденціями розвитку сучасного ринку готельних та ресторанних послуг	13
	Разом	75

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання не передбачене навчальним планом.

7. Методи контролю

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змісту розділів (проміжний контроль) – на практичних підсумкових заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання творчих завдань (підготовка і виступ з презентацією есе);
- виконання семестрової роботи (письмова форма іспиту).

Підсумковий контроль засвоєння змісту розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях та на іспиті. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів із заздалегідь визначених питань. За виступ на практичному занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 7-8 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота								Разом	Іспит	Сума
Розділ 1				Розділ 2						
Тема 1.	Тема 2.	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.	Тема 7.	Тема 8.	60	40	100
8	8	8	8	7	7	7	7			

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Базова література

1. Акулич М. В. Исследование рынков в практике международного бизнеса / Акулич М. В. // Маркетинг в России и за рубежом. - 2002. - № 5. - С. 94-108.
2. Белова И. Н. Конъюнктура мировых товарных рынков : учебно-методические материалы / Белова И. Н. - М.: Российский университет дружбы народов, 2009. - 59 с.
3. Березин И. С. Практика исследования рынков / Березин И. С. - М. : Бератор-Пресс, 2003. - 376 с.
4. Ляшенко Г. П. Кон'юнктурні дослідження на світових ринках : навчальний посібник / Ляшенко Г. П., Лазебник Л. Л. - Ірпінь : Академія ДПС України, 2003. - 92 с.
5. Методические рекомендации по анализу и прогнозированию товарных рынков. - М. : Новый век, 2001. - 96 с.
6. Чоні І. В. Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / І. В. Чоні, Н. В. Дібрівська, Г. М. Мазур . - Електрон, дані . - Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009 . - 1 електрон, опт. диск (CD-ROM). - Назва з контейнера.
7. Stutts A. Hotel and Lodging Management: An Introduction. - New York, 2001. -350 p.

Допоміжна література

1. Буров А. С. Конъюнктура мировых рынков товаров и услуг: учебное пособие / Буров А. С. - М. : Экзамен, 2005. - 160 с.
2. Бутенко А. И. Конъюнктура рынка / Бутенко А. И., Кучеренко В. Р., Карпов В. А. -Одеса :ОГЭУ, 1998. - 218 с.

3. Воскресенский В. Ю. Международный туризм: учебное пособие / Воскресенский В. Ю. - [2-е изд., перераб. и доп.] - М.: Юнити-Дана, 2008. - 463 с.
4. Джанджугазова Е. А. Маркетинг в индустрии гостеприимства : учеб. пособие для студ. вузов / Джанджугазова Е. А. - М.: Издат. центр «Академия», 2003. - 224 с.
5. Доумен Д. Изучение конъюнктуры рынка - это просто / Д. Доумен, Д. Деннинсон, М. Доумен. - Ростов н/Д : Феникс, 2004. - 350 с.
6. Драгныш Е. Ю. Европейский гостиничный маркетинг: учеб. пособие для студ. / Драгныш Е. Ю. ; [пер. с англ.]. - М.: Финансы и статистика, 2003. - 222 с.
7. Заблоцька Р. О. Світовий ринок послуг: підручник / Заблоцька Р. О. - К. : Знання, 2004. - 280 с.
8. Исмаев Д. К. Международное гостиничное хозяйство / Исмаев Д. К. - М. : НОУ «Луч», 1998. - 266 с.
9. Иванова Л. О. Дослідження сучасного стану ринку готельних послуг в Україні / Иванова Л. О. // Маркетинг в Україні. - 2008. - № 1. - С. 33-38.
10. Иванова Л. О. Іноземні джерела інформації про товарні ринки / Иванова Л. О. // Маркетинг в Україні. - 2004. - №3. - С.46-50.
11. Иванова Л. О. Інформаційне забезпечення дослідження економічної кон'юнктури / Иванова Л. О. // Маркетинг в Україні. - 2004. - № 2. - С.43-50.
12. Кучеренко В. Р. Основы економічної кон'юнктури: навч. посібник / Кучеренко В.Р., Карпов В. А. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 224 с.
13. Лесник А. Л. Стратегии конкуренции в гостиничном бизнесе / Лесник А. Л., Смирнова М. Н. - М. : Талер, 2001. - 544 с.
14. Линн Ван Дер Ваген Гостиничный бизнес / Линн Ван Дер Ваген. - Ростов н/Д : Феникс, 2001.-416 с.
15. Ляшенко Г. П. Кон'юнктурні дослідження на світових ринках : навчальний посібник / Ляшенко Г. П., Лазебник Л. Л. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. - 92 с.
16. Методические рекомендации по анализу и прогнозированию товарных рынков. -М. : Новый век, 2001.- 96 с.
17. Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет / [под ред. И.С. Королева]. - М.: Юристъ, 2003. - 604 с.
18. Мошин Ю. Н. Анализ конъюнктуры потребительского рынка: учебное пособие / Мошин Ю. Н., Мошин А. Ю. - М.: Изд-во УРАО, 2004. - 168 с.

10. Інформаційні ресурси

1. [http:// greentour, com.ua/ua/journal](http://greentour.com.ua/ua/journal).
2. <http://www.tourism.gov.ua/news.asp>.
3. <http://s:\op.iape.ru>.
4. <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. <http://www.2r.ru>.
6. <http://www.marketing.spb.ru>.
7. <http://www.moshotel.com>.
8. <http://eup.ru/Catalog>.
9. <http://gbg.ru/unit>.
10. <http://www.unisvit.com.ua>
11. <http://www.world-tourism.org>.